

European Securities and
Markets Authority

Gairės

CVPD dalyvio įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomos taisyklės ir procedūros

Turinys

1	Taikymo sritis	3
2	Sąvokų apibrėžtys	4
3	Tikslas	5
4	Pareiga laikytis gairių ir teikti informaciją	6
4.1	Gairių statusas	6
4.2	Informavimo reikalavimai	6
5	Gairės	7
5.1	Dalyvio įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomų taisyklių ir procedūrų apibrėžtis .	7
5.2	Dalyvio įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomų taisyklių ir procedūrų periodinis testavimas ir peržiūra	10

1 Taikymo sritis

Kam taikomos šios gairės?

1. Šios gairės taikomos kompetentingoms institucijoms.

Apie ką šios gairės?

2. Šios gairės taikomos CVPD parengtoms taisyklėms ir procedūroms, kuriose aptariamas dalyvio įsipareigojimų neįvykdymo pagal Reglamento (ES) Nr. 909/2014 41 straipsnį klausimas.

Nuo kada taikomos šios gairės?

3. Šios gairės taikomos nuo datos, kuri sueina praėjus dviem mėnesiams nuo jų paskelbimo ESMA svetainėje visomis oficialiomis ES kalbomis.

2 Sąvokų apibrėžtys

4. Jei nenurodyta kitaip, šiose gairėse vartojamos sąvokos turi tokią pat reikšmę kaip ir Reglamente (ES) Nr. 909/2014. Be to, taikomos šios apibrėžtys:

<i>Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2017/392</i>	2016 m. lapkričio 11 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2017/392, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 909/2014 papildomas centrinių vertybinių popierių depozitoriumų veiklos leidimų išdavimo, priežiūros ir veiklos reikalavimų techniniais reguliavimo standartais
<i>Finansų rinkų infrastruktūroms taikomi CPSS ir IOSCO principai</i>	Mokėjimo ir atsiskaitymų sistemų komiteto (CPSS) ir Tarptautinės vertybinių popierių komisijų organizacijos (IOSCO) 2012 m. balandžio mėn. paskelbti finansų rinkų infrastruktūroms taikomi principai
<i>Direktyva 98/26/EB</i>	1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/26/EB dėl atsiskaitymų baigtinumo mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemose
<i>EK</i>	Europos Komisija
<i>ESMA</i>	Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija
<i>ES</i>	Europos Sąjunga
<i>Reglamentas (ES) Nr. 909/2014</i>	Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 909/2014 dėl atsiskaitymo už vertybinius popierius gerinimo Europos Sąjungoje ir centrinių vertybinių popierių depozitoriumų, kuriuo iš dalies keičiamos direktyvos 98/26/EB ir 2014/65/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 236/2012
<i>Reglamentas (ES) Nr. 1095/2010</i>	2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB

3 Tikslas

5. Šių gairių paskirtis – užtikrinti bendrą, vienodą ir nuoseklų Reglamento (ES) Nr. 909/2014 41 straipsnio nuostatų taikymą. Gairėmis visų pirma siekiama užtikrinti, kad CVPD apibrėžtų ir taikytų aiškias ir veiksmingas taisykles ir procedūras spręsdamas bet kurio iš savo dalyvių įsipareigojimų neįvykdymo klausimą (ši nuostata apima visų rūšių dalyvius, t. y., įskaitant dalyvius, kurie yra CVPD arba kitų rūšių rinkos infrastruktūros, ir valstybių narių, nusprendusių netiesioginius dalyvius pripažinti dalyviais pagal Direktyvą 98/26/EB, netiesioginius dalyvius).
6. Kadangi pati sąvoka „įsipareigojimų neįvykdymas“ tiek, kiek ji susijusi su dalyviu, Reglamente (ES) Nr. 909/2014 jau yra apibrėžta kaip „*situacija, kai dalyviui pradėdama nemokumo byla*“, šiomis gairėmis siekiama ne išsamiau apibūdinti sąvoką „įsipareigojimų neįvykdymas“ tiek, kiek ji susijusi su dalyviu, bet tik pateikti gaires dėl priemonių, kurių CVPD turėtų imtis ir taikyti tokiu atveju, kai neįvykdomi įsipareigojimai.
7. Direktyvoje 98/26/EB „nemokumo byla“ apibrėžiama, kaip „valstybės narės arba trečiosios šalies teisėje numatyta bet kuri bendrai taikoma sistemos dalyvio likvidavimo arba reorganizavimo priemonė, jeigu tokia priemonė yra susijusi su pervedimų arba mokėjimų sustabdymu arba apribojimu“ (2 straipsnio j punktas), o nemokumo bylos pradėjimas dalyvio atžvilgiu apibrėžiamas kaip momentas, kai atitinkama teisminė arba administracinė institucija priima savo sprendimą (6 straipsnio 1 dalis). Direktyvoje 98/26/EB taip pat nustatyta, kad tokiu atveju tokia institucija nedelsiant informuoja apie savo sprendimą atitinkamą jos valstybės narės pasirinktą instituciją ir kad valstybė narė turi nedelsiant informuoti Europos sisteminės rizikos valdybą, kitas valstybes nares ir ESMA (6 straipsnio 2 ir 3 dalys).
8. Kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 909/2014 6 konstatuojamojoje dalyje, ESMA, rengdama Reglamento (ES) Nr. 909/2014 gaires, turėtų užtikrinti jų atitiktį finansų rinkų infrastruktūroms taikomiems CPSS ir IOSCO principams.
9. Šiuo atžvilgiu galima pastebėti, kad finansų rinkų infrastruktūroms taikomų CPSS ir IOSCO principų taikymo sritis iš tikrųjų yra platesnė, palyginti su šiomis gairėmis, nes juose nustatyta, kad „*FRI savo taisyklėse ir procedūrose turėtų numatyti, kokiomis aplinkybėmis laikoma, kad dalyvis nevykdo įsipareigojimų, įskaitant finansinių ir veiklos įsipareigojimų nevykdymo aspektus*“, ir konkrečiai nurodoma, kad „*veiklos įsipareigojimai nevykdomi tuo atveju, kai dalyvis negali įvykdyti savo įsipareigojimų dėl veiklos problemų, pvz., informacinių technologijų sistemų neveikimas*“.
10. Svarbu pažymėti, kad, nors Reglamente (ES) Nr. 909/2014 vartojama gana siaura „įsipareigojimų neįvykdymo“ apibrėžtis, tai neužkerta kelio CVPD nustatyti kitų procedūrų, kurios būtų taikomos įvykiams, darantiems poveikį jų dalyviams, ir kurios nebūtų susijusios vien su oficialių nemokumo procedūrų iškelimu šiems dalyviams.

4 Pareiga laikytis gairių ir teikti informaciją

4.1 Gairių statusas

11. Šiame dokumente aprašytos gairės priimtos pagal Reglamento (ES) Nr. 909/2014 41 straipsnio 4 dalį, kurioje pateikiama nuoroda į Reglamento (ES) Nr. 1095/2010 16 straipsnį. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1095/2010 16 straipsnio 3 dalį reikalaujama, kad kompetentingos institucijos ir finansų rinkų dalyviai visomis pastangomis siektų laikytis gairių ir rekomendacijų.
12. Kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turėtų jų laikytis įtraukdamos jas į savo priežiūros praktiką ir stebėti, ar CVPD jų laikosi.

4.2 Informavimo reikalavimai

13. Kompetentingos institucijos, kurioms yra skirtos šios gairės, per du mėnesius nuo jų paskelbimo ESMA svetainėje visomis oficialiomis ES kalbomis privalo informuoti ESMA e. paštu (CSDR.Notifications@esma.europa.eu) nurodydamos, ar jos laikosi arba ketina laikytis gairių, ir nurodyti gairių nesilaikymo priežastis.
14. Jei iki šio termino atsakymas nebus gautas, bus laikoma, kad kompetentingos institucijos gairių nesilaiko. Pranešimų šabloną galima rasti ESMA interneto svetainėje.

5 Gairės

5.1 Dalyvio įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomų taisyklių ir procedūrų apibrėžtis

5.1.1 Dalyvio įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomų taisyklių ir procedūrų nustatymo tvarka

1. Rengdamas savo įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomas taisykles ir procedūras, skirtas kiekvienai jo valdomai vertybinių popierių atsiskaitymo sistemai, CVPD turėtų bendradarbiauti su visais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais, be kita ko, įskaitant savo dalyvius (su kuriais CVPD gali konsultuotis per savo naudotojų komitetus), kitas susijusias rinkos infrastruktūras (CVPD, subjektai, kuriuose vykdomas piniginių lėšų apmokėjimas už vertybinių popierių sandorius, už kuriuos atsiskaitoma per CVPD, PSŠ ir prekybos vietas), ir bendros atsiskaitymų infrastruktūros operatorius, jeigu naudojama bendra atsiskaitymo infrastruktūra.
2. CVPD įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomas taisykles ir procedūras turėtų patvirtinti CVPD valdymo organas.

5.1.2 Dalyvio įsipareigojimų neįvykdymo pripažinimas

3. CVPD turėtų pradėti įgyvendinti savo taisykles ir procedūras, taikomas įsipareigojimų neįvykdymo atveju, kai CVPD, ėmėsis visų pagrįstų informacijos patvirtinimo priemonių, nustato, kad dalyvis nevykdo įsipareigojimų.
4. CVPD apie vieno iš jo dalyvių įsipareigojimų neįvykdymą gali informuoti pats dalyvis, pagal Direktyvos 98/26/EB 6 straipsnio 2 dalį CVPD valstybėje narėje paskirta institucija, CVPD kompetentinga institucija, įsipareigojimų nevykdančio dalyvio kompetentinga institucija arba bet kuris kitas asmuo, turintis žinių apie įsipareigojimų neįvykdymą, pvz., PSŠ, prekybos vieta, susijęs CVPD arba bendros atsiskaitymų infrastruktūros, kurią naudoja CVPD, operatorius.
5. Šiuo tikslu CVPD turėtų prašyti, kad jo dalyviai praneštų apie savo įsipareigojimų neįvykdymą kuo greičiau, ir turėtų nurodyti kokiais kanalais tokį pranešimą reikėtų pateikti.
6. Iš karto, kai tik informuojamas apie įsipareigojimų neįvykdančią dalyvį, CVPD turėtų perduoti šią informaciją, įskaitant tuo momentu prieinamus išsamius duomenis ir informacijos šaltinį, savo kompetentingai institucijai. Po to CVPD turėtų kuo greičiau nustatyti bent jau toliau nurodytą informaciją ir ją perduoti savo kompetentingai institucijai:

- įsipareigojimų nevykdančio dalyvio rūšį (t. y. tokia informacija kaip teisinė forma, licencija, veikla, ar tai yra pagrindinis dalyvis pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2017/392 67 straipsnį);
- bendrą įsipareigojimų nevykdančio dalyvio dar neįvykdytų atsiskaitymo nurodymų skaičių ir vertę ir, jei įmanoma, nurodymų, kurie gali būti neįvykdyti, skaičių ir vertę; šiuo atveju vertė apskaičiuojama įsipareigojimo neįvykdymo dieną pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 2017/392 42 straipsnio 2 dalį;
- sandorių ir finansinių priemonių, su kuriomis yra susiję minėti nurodymai, rūšį (naudojant kategorijas, kurios nustatytos Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2017/392 atitinkamai 54 straipsnio 2 dalies b punkte ir 42 straipsnio 1 dalies d punkto i papunktyje);
- kai taikytina, kurioje bendroje atsiskaitymo infrastruktūroje vykdomi įsipareigojimų nevykdančio dalyvio nurodymai, ir, kai žinoma, visi kiti įsipareigojimų nevykdančio dalyvio tarpvalstybinės veiklos rodikliai;
- įsipareigojimų nevykdančio dalyvio turimų klientų skaičių, jei jis žinomas CVPD, ir
- informaciją apie bet kokią esminę riziką, kurią galėtų sukelti toks įsipareigojimų neįvykdymas.

5.1.3 Veiksmai, kurių gali imtis CVPD įsipareigojimų neįvykdymo atveju

7. Savo taisyklėse ir procedūrose, kurios taikomos įsipareigojimų neįvykdymo atveju, CVPD turėtų nurodyti, kokių veiksmų jis gali imtis, kai vienas iš jo dalyvių neįvykdo įsipareigojimų, įskaitant priemones, kurių CVPD gali imtis siekdamas užkirsti kelią nuostoliams ir likvidumo problemoms dalyvio įsipareigojimų neįvykdymo momentu ir vėliau. CVPD turėtų nurodyti, ar šių veiksmų imamasi automatiškai, ar sprendimas juos vykdyti priimamas kiekvienu konkrečiu atveju.
8. Veiksmai, atsižvelgiant į tai, kiek jie yra leistini pagal taikytiną teisę ir visų pirma laikantis Direktyvoje 98/26/EB nustatytų atsiskaitymų baigtinumo taisyklių, galėtų apimti:
 - (a) įprasto atsiskaitymų proceso pakeitimus, tokius kaip papildomų įsipareigojimų nevykdančio dalyvio atsiskaitymo nurodymų įtraukimo į CVPD vertybinių popierių atsiskaitymų sistemą blokavimas, nebaigtų tokio dalyvio atsiskaitymo nurodymų įvykdymo sustabdymas arba tam tikrų funkcijų apribojimas, kuris gali būti taikomas to dalyvio atsiskaitymo nurodymams, pvz., atsiskaitymo nurodymo pakartotinio vykdymo galutinės datos nustatymas;
 - (b) CVPD naudojamus finansinius išteklius: kai tinkama, CVPD savo taisyklėse ir procedūrose turėtų nurodyti, kokie yra šie finansiniai ištekliai (pvz., banko licencijos neturinčio CVPD garantijų fondas, jei jis yra, arba leidimą teikti papildomas bankininkystės paslaugas turinčio CVPD dalyvių pateiktas užstatas),

šių finansinių išteklių panaudojimo tvarka ir priemonės bei procedūros, kurių paskirtis – laiku papildyti tokius išteklius po įsipareigojimų neįvykdymo.

9. CVPD taisyklėse ir procedūrose, kurios taikomos įsipareigojimų neįvykdymo atveju, turėtų būti nurodytos veiksmai, kurių CVPD gali imtis įsipareigojimų nevykdančių ir įsipareigojimus vykdančių dalyvių atsiskaitymo nurodymų ir sąskaitų atžvilgiu, pasekmės.

5.1.4 Įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomų taisyklių ir procedūrų įgyvendinimas

10. CVPD turėtų nurodyti kriterijus, į kuriuos atsižvelgiama priimant sprendimą dėl kiekvieno iš CVPD taisyklėse ir procedūrose, kurios taikomos įsipareigojimų neįvykdymo atveju, nurodytų veiksmai.
11. CVPD turėtų turėti taisykles ir procedūras, kuriose aiškiai apibrėžiamos įvairių šalių, veikiančių organizacijos viduje ir, kai tinkama, už jos ribų, pareigos dalyvio įsipareigojimų neįvykdymo atveju, ir mokyti savo darbuotojus įgyvendinti įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomas taisykles ir procedūras ir teikti su tuo susijusius patarimus. Šiose taisyklėse ir procedūrose turėtų būti nurodomi pagrindiniai šiam tikslui reikalingi darbuotojai, aptariami komunikacijos, dokumentacijos, informacijos poreikiai ir prieigos prie duomenų klausimai, taip pat veiklos koordinavimo su kitais subjektais aspektai, įskaitant, kai tinkama, kitas rinkos infrastruktūras ir bendros atsiskaitymo infrastruktūros operatorius, jeigu CVPD naudoja tokią infrastruktūrą.

5.1.5 Informavimas apie įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomas taisykles ir procedūras

12. CVPD taisyklėse ir procedūrose, kurios taikomos įsipareigojimų neįvykdymo atveju, reikėtų nustatyti, kad:
 - (a) CVPD turėtų kuo greičiau pranešti savo kompetentingai institucijai ir įsipareigojimų nevykdančiam dalyviui apie veiksmus, kurių CVPD imsis arba ėmėsi po to, kai buvo neįvykdyti įsipareigojimai;
 - (b) CVPD turėtų kuo greičiau informuoti toliau nurodytus asmenis apie veiksmus, kurių CVPD ėmėsi po to, kai buvo neįvykdyti įsipareigojimai;
 - i. atitinkamas savo institucijas;
 - ii. ESMA;
 - iii. savo įsipareigojimus vykdančius dalyvius;
 - iv. prekybos vietas ir PSŠ, kurias aptarnauja CVPD;

- v. CVPD naudojamos bendros atsiskaitymo infrastruktūros operatorių;
- vi. susijusius CVPD.

13. 12 dalies b punkto iii–vi papunkčiuose nurodytiems asmenims teikiamoje informacijoje neturėtų būti asmens duomenų, kurie apibrėžti Direktyvos 95/46/EB¹ 2 straipsnio a punkte (išskyrus atvejus, kai įsipareigojimų neįvykdantis dalyvis yra fizinis asmuo).

5.2 Dalyvio įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomų taisyklių ir procedūrų periodinis testavimas ir peržiūra

- 14. CVPD taisyklėse ir procedūrose, kurios taikomos įsipareigojimų neįvykdymo atveju, turėtų būti nurodyti mechanizmai ir laikas, kuriuo būtų testuojamas jų veiksmingumas ir praktiškumas.
- 15. CVPD tokius testavimus turėtų atlikti bent kartą per metus ir bet kuriuo atveju po bet kokių esminių tokių taisyklių ir procedūrų, kurios taikomos įsipareigojimų neįvykdymo atveju, pakeitimų arba CVPD kompetentingos institucijos prašymu, kai atitinkamai, pasirinkdamas reikalingą savo dalyvių, atitinkamų rinkos infrastruktūrų (CVPD, subjektai, kuriuose vykdomas piniginių lėšų apmokėjimas už vertybinių popierių sandorius, už kuriuos atsiskaitoma per CVPD, PSS ir prekybos vietas) ir bet kurių kitų subjektų (pvz., CVPD naudojamos bendros atsiskaitymo infrastruktūros operatorius, trečiosios šalys, kurios teikia užsakomąsias paslaugas ir pan.) imtį kiekvienai savo valdomai vertybinių popierių atsiskaitymo sistemai. CVPD kompetentinga institucija gali reikalauti dalyvauti atliekant tokius testavimus.
- 16. Prieš kiekvieną testavimą CVPD turėtų apibrėžti kriterijus, pagal kuriuos turėtų būti atliekamas testavimas atsižvelgiant į įvairius dalyvius (atsižvelgiant į jo dydį, veiklą ir pan.), skirtingose šalyse ar laiko zonose esančius dalyvius, skirtingų rūšių sąskaitas turinčius dalyvius (bendras ir individualus klientų atskyrimas) ir, kai tinkama, susijusias rinkos infrastruktūras. Toks testavimas turėtų apimti modeliavimą ir komunikavimo procedūrų testavimą. Kompetentingos institucijos prašymu, CVPD gali jai pateikti kriterijus, kuriuos jis ketina taikyti, prieš kiekvieną testavimą.
- 17. Jeigu atlikus testavimą, paaiškėja CVPD taisyklių ir procedūrų, kurios taikomos įsipareigojimų neįvykdymo atveju, trūkumai, CVPD turėtų jas atitinkamai pakeisti. Jeigu atlikus modeliavimą, paaiškėja, kad CVPD dalyviams arba kitoms rinkos infrastruktūroms trūksta žinių, kaip taikyti įsipareigojimų neįvykdymo atveju taikomas

¹ „Asmens duomenys“ reiškia bet kurią informaciją, susijusią su asmeniu (duomenų subjektu), kurio tapatybė yra nustatyta arba gali būti nustatyta; asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta, yra tas asmuo, kurio tapatybė gali būti nustatyta tiesiogiai ar netiesiogiai, ypač pasinaudojus nurodytu asmens identifikavimo kodu arba vienu ar keliais to asmens fizinei, fiziologinei, protinei, ekonominei, kultūrinei ar socialinei tapatybei būdingais veiksniais; 1995 m. spalio 24 d. Direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo.

taisykles ir procedūras, CPVD turėtų užtikrinti, kad šie subjektai būtų tinkamai informuojami ir imtūsi veiksmų tokiems trūkumams pašalinti.

18. Apie visus testavimo rezultatus ir numatomus CVPD taisyklių ir procedūrų, kurios taikomos įsipareigojimų neįvykdymo atveju, pakeitimus, jei tokių yra, reikėtų informuoti CVPD valdymo organą, rizikos komitetą, kompetentingą instituciją ir atitinkamas institucijas. CVPD savo dalyviams taip pat turėtų atskleisti bent jau atlikto testavimo rezultatų ir numatomų savo taisyklių ir procedūrų, kurios taikomos įsipareigojimų neįvykdymo atveju, pakeitimų, jei tokių yra, santrauką.